

Vogelwaarnemingen – Regio Zuid Antwerpen Mei - juli 2017

Luc Van Schoor - Vogelwerkgroep ARDEA

Tijdens deze periode werden in het ARDEA werkingsgebied 4600 waarnemingen ingevoerd door 135 waarnemers. Dit is een stuk minder dan de vorige 3 maanden (7355). De examens en de eerste grote vakantieuittocht zal daar niet vreemd aan zijn. Deze keer voerde Pierre Blockx de lijst aan met 589 ingevoerde waarnemingen, gevolgd door Wouter Van Assche met 551 en Danny Jonckheere met 364 waarnemingen.

De argeloze lezer heeft er misschien geen benul van, maar insiders weten dat onze Vogelwerkgroep dit jaar een drukke en gevarieerde lente achter de rug heeft waarbij heel wat boeiende vogelwaarnemingen werden genoteerd.

De laatste vijf lentetrekkingen Hobokense Polder, begin mei, mochten er zeker zijn met o.a. nieuwe dagrecords van zwarte wouw (6 ex op 1 mei), gierzwaluw (267 ex. op 6 mei), boerenzwaluw (164 ex. op 6 mei) en verder ook nog visarend (1), rode wouw (1), smelleken (1) en zwarte stern (1).

Op vraag van Natuurpunt Studie voerden we, voor een project van de Stad Antwerpen, een selectief broedvogelonderzoek uit in drie deelgebieden van Wilrijk: Klaverblad-Hollebeek, Kleine Struisbeekvallei en Fort VI. Deze gebieden werden in april-mei elk driemaal 's ochtends bezocht. Daarbij werden doelsoorten als ijsvogel en middelste bonte specht ontdekt naast andere broedvogels zoals steenuil, kerkuil, kievit, grote lijster, kleine bonte specht, boomklever, boerenzwaluw en bosrietzanger.

Voor de eerste maal startten we ook een broedvogelonderzoek in het Uilenbos te Hove. Tijdens een tiental inventarisatieronden, tussen half april en half juni, werden heel wat boeiende waarnemingen opgetekend waaronder broedvogels als middelste bonte specht, kleine bonte specht, buizerd, sperwer, bosuil, grauwe vliegenvanger en boomklever

Soortenbespreking

Van de 126 vogelsoorten die werden waargenomen bespreken we hierna 44 soorten.

Naast de ca 10 koppels in de Hobokense Polder is **dodaars** een schaarse broedvogel in onze regio. Op 23 mei werd een oudervogel met twee pulli ontdekt in een vijver nabij parking 4, UA te Wilrijk (LS). Nadat er eerder (20 april) baltsende vogels in de slotvijver van Kasteel Cleydael aanwezig waren, konden we op 14 juni een koppel waarnemen die 2 jongen van max. 2 weken oud voederden (LVS). Op 13 juli pleisterde er al een adulte vogel op Aquafin/Antwerpen-Zuid (PB)

Broedende **futen** werden vastgesteld op Fort VII, minimum 1 jong en bezet nest met eieren op 19 juni (EDS, PB, MM) en op het Mastvest waar van de 4 pulli (23 mei) nog 2 restten op 25 juli (WVA, LS, PB, SH, MM). Solitaire ongepaarde vogels waren eind mei present in Fort VIII (TV) en op 19 juni in Fort VII (AW).

De lagere waterstand van het Broekskot/Hobokense Polder lokte in juli **kleine zilverreigers** aan. Tot half juli pleisterden er 1 à 2 ex en rond het einde van de maand waren er

tot 4 foeragerende vogels aanwezig (GB, DJ, JDR, GM, RD, BP).

De **grote zilverreiger** werd deze zomer slechts op 1 dag waargenomen: 1 ex op 8 juni op het Broekskot/Hobokense Polder (JP, JD).

Op 17 mei vloog een **purperreiger** over Umicore/Hoboken (WVG) en op 21 mei pleisterde een adulte vogel langs het Broekskot/Hobokense Polder (BM en WM).

Op 31 juli, de laatste dag van dit verslag, vlogen 3 **zwarte ooievaars** over Hove (JD). Deze schuwe vogel duikt steeds vaker op tijdens de doortrek in mei en augustus.

Er werden in totaal 4 overvliegende **ooievaars** gespot:
1 ex naar NO over Edegem op 6 mei (WVA)
1 ex pleisterde langs de E19, Edegem op 7 juni (MP)
2 ex naar ZW over Umicore/Hoboken op 26 juli (KDK)

Er werden van begin juni tot eind juli in totaal 19 **lepelaars** waargenomen langs het Scheldebekken.
1 ex pleisterde op 7 juni in de Hobokense Polder (GM, DJ).
4 ex vlogen over Hoboken op 11 juli (DJ)

3 ex, waarbij 2 juvenielen, foera-geerden op 24 juli in de Hobokense Polder (DJ)

1 ex pleisterde in de Hobokense Polder op 25 juli (DJ)

9 ex vlogen over Moretusburg/Hoboken op 31 juli (JP)

Er werden gedurende deze periode in totaal 30 **wespendieven**, voornamelijk doortrekkers, waargenomen. 24 ex in mei (WVA, LVS, KDL, GB, AV, LJ)

3 ex in juni (MM, BM)

3 ex in juli (GB, RV, JD)

De topdag was 27 mei met 20 overvliegende vogels boven Edegem (WVA, LJ).

Opmerkelijk was ook de waarneming van een plaatselijke vogel in de Hobokense Polder op 30 juni (BM) en op 13 juli (GB).

Op 1 mei werd op de telpost Hobokense Polder een dagrecord van **zwarte wouw** opgetekend met min. 6 thermiekende vogels (MM), en trok er ook een ex over de Wilrijkse pleinen (GV, JV) en 1 ex over Hove (SVB en JD). Tenslotte trok er op 7 mei nog een zwarte wouw langs de telpost Hobokense Polder (LVS, MM, WDW).

Op 1 mei trok ook een **rode wouw** NO over de Hobokense Polder (MM).

Een man **blauwe kiekendief** vloog op 28 mei NO over Edegem (WVA).

Een man **havik** was present in de Hobokense Polder op 21 mei (BM en WM). Een juveniele vogel riep op 3 juni in het bos van Moretus (LVS, WS, KB, MH) en 1 ex vloog over de Hobokense Polder op 21 juni (GB).

Tijdens de trektelling van 6 mei trok een **visarend** noordwaarts over de Hobokense Polder (MM, LVS).

De **torenvalk** is terug in opmars in onze regio, mede dank zij het plaatsen van nestkasten door onze vogelwerkgroep. Daardoor werden er in de Golf Drie Eycken te Edegem 5 jongen geringd en bij de Stadsboerderij zelfs 6 jongen. Voorts was er ook nog een broedgeval in de H.Hartkerk – Krugerstraat Hoboken met min 2 juv. Van een succesvol

Boomvalk - Foto: Guy Borremans

broedseizoen gesproken !! (ES, NS, MM, RB, LVS, WDW)

Jagende en overvliegende **boomvalken** werden gespreid over de ganse periode waargenomen in de Hobokense Polder (LVS, MM, WM, JDR, GB, TM, JP, DJ).

Bij Park Van Eden te Wilrijk (JVV) aan de Groenenhoek/Wilrijk (PH), Fort VII/Wilrijk (MM), Uilenbos - Bos van Moretus in Hove (LVS, ES, MH, WS), Mortsel (LJ), Campus Drie Eycken/Wilrijk (RV) en over Buizegem/Edegem (RL)

Zoals reeds gemeld in het vogelverslag van februari-april (zie Polderblad en ARDEA website) was er sprake van een mislukt broedgeval van **slechtvalk** op de toren van de Christus Koningkerk op het Kiel/Antwerpen. De vondst van 2 windeieren wijst waarschijnlijk op een te jonge leeftijd van het wijfje (2 jaar). Volgend jaar beter in een nieuwe aangepaste nestkast ?

Tussen de vele prooiresten vonden we o.a. een vleugel van houtsnip, dat bewijst dat slechtvalk in de schemering of 's nachts jaagt, aangezien houtsnippen nachttrekkers zijn. (MM, ES).

De achteruitgang van **patrijs** in Vlaanderen (- 90% de laatste 30 jaar) is blijkaar niet meer te stoppen. Zoals zoveel andere akkervogels is de dramatische inkrimping vooral te wijten aan de teloorgang

van de kleinschalige landbouwlandschappen waarbij ook het voedselaanbod (onkruid, zaden en insecten) en de geschikte broedplaatsen (ruigtevegetatie) sterk is afgenomen. De patrijs is dan ook een zeer schaarse (broed)vogel in onze regio, met slechts één (vervaagd) ingevoerde waarneming: 2 adulte vogels op de grens Hove-Lint op 9 mei (DVG)

Als gevolg van uitzonderlijk warme lenteperiode in hun zuidelijke broedgebieden trekken **kwartels** soms naar noordelijke streken om te broeden. Voor meer info zie het vogelverslag van mei-juli 2016 op de website van Vogelwerkgroep ARDEA.

1 raamslachtoffer op 9 mei in het centrum van Antwerpen (LH).

1 exemplaar 's nachts overvliegend, op 19 juni Moretusburg/Hoboken (JP)

1 roepend ex 's nachts overvliegend over het Valaar/Wilrijk op 5 juli (JPO)

Een paartje **kleine plevier** broedde met succes op een oude parking naast de in opbouw zijnde skibaan ASPEN aan de KMO zone/Wilrijk. Op 23 mei zat het wijfje op 4 eieren. Ondanks allerlei verstoringen, door predatie van ekster, de opslag van bouwmaterialen en gebrek aan water, kwamen, voortgaande op de waarnemingen van 29 juni, 3 jongen groot (LVS, NS, MH, JVR).

Tijdens de trektelling van 7 mei vloog een **bontbekplevier** samen met 4 oeverlopers langs de Schelde (LVS)

Een **houtsnip** kwam via een carnaval in beeld op 15 juli op het oude stort Hobokense Polder (BM). Dit is een opmerkelijk vroege waarneming van deze soort die hier jaarlijks overwintert. Gezien het geschikt biotoop is een broedgeval in de toekomst zeker niet uitgesloten.

Op 29 juli trokken 3 **regenwulpen** ZW over de Koornbloemwijk/Wilrijk (LVS).

Zwartkopmeeuwen waren gedurende deze periode zowat overal vliegend te zien, of foeragerend in landbouwgebieden. Meestal betrof het kleine aantallen, maar op 27 juni pleisterde een groep van 42 ex op een bemest veld nabij het Uilenbos in Hove (LVS, WS).

Op 6 mei vloog een **zwarte stern** langs de trektelpost Hobokense Polder (LVS,MM).

Van **kerkuil** viel er goed en slecht nieuws te rapen. Er werden jammergenoeg 3 dode vogels gevonden: Een ongeringd ex werd op 1 juni dood aangetroffen in een magazijn van Afga Gevaert, waarschijnlijk niet terug buiten geraakt (MH). 2 verkeersslachtoffers langs de E19

te Kontich, de eerste op 30 mei (RB) en de tweede iets noordelijker richting Edegem, op 5 juni (WvN). Vermoedelijk betrof het een oudervogel van het nabij gelegen broedgeval in Edegem waar alerte ARDEA medewerkers 3 verhongerde jongen in hun nest aantroffen. Dank zij hun optreden werden 2 overlevende jongen naar het VOC van Kapellen gebracht voor verdere zorg.(ES,NS). Tenslotte werd op 16 mei, tijdens een persconferentie van Vogelbescherming Vlaanderen (n.a.v. het verbod van roofvogelshows in Antwerpen) een kerkuil als hersteld verkeersslachtoffer vrijgelaten in de Hobokense Polder (LVS, GB).

Steenultjes waren te zien aan de Beekhoek/Hove-Lint (LVS, NS, KDL, GB, MH, WS, KB). Groenenhoek/Wilrijk (LVS, DJ, PH, WDW, WS). Nabij de Romeinse Put/Edegem-Kontich (MH), Golf Drie Eycken/Edegem (NS) en nabij het Uilenbos te Hove waar in een door ARDEA geplaatste nestkast, 3 jongen werden geringd op 15 mei (ES, WDW, MH).

Ijsvogels waren op en rond 8 gebieden present: Hobokense Polder (MM, DJ, WM, GM, BV, AVL, RD,

GB, BP, JDR, PA, FVB), Fort VII/Wilrijk (NS, WVS, VDS, AW), over de Prins Boudewijnlaan/Edegem (WVA), Hof ter Linden/Edegem (JC), Fort VIII/Hoboken (KG, GM), Park Van Eden/Wilrijk (RV), Fort VI/Wilrijk waar een broedgeval werd vastgesteld (LS, LVS, HB, RV, GM, WS, UA), Fort V/Edegem (RV, WVA, MM, PZA), Schoonselhof/Antwerpen (NS, JVV, TV).

Op 27 mei vlogen minimum 2 **bijeneters** roepend over een private tuin nabij Fort V/Edegem (WVA).

In mei/juni werden tijdens het broedvogelonderzoek van ARDEA in het Uilenbos te Hove, 3 broedkoppels vastgesteld van **middelste bonte specht** (LVS, KDL, KB, MH, WS, ES).

Solitaire **kleine bonte spechten** waren te zien of te horen op 6 mei in de Hobokense Polder (MM, JE, DJ, CT), op 13 juni op de oude spoorwegberm Wilrijk/Mortsel (JG) en op 5 en 27 juli op Fort VI/Wilrijk (JE, DVL).

Nachtegaal was van begin mei tot begin juni zangactief op 5 plaatsen in de Hobokense Polder (DJ, WM, LSm, FS, WDW, JP, LA). Verder noteerden we nog een zingende vogel van 7 tot 13 mei in Groen Neerland/Wilrijk (JE, AP, RV, RLe).

Op 23 mei werd een alarmerende **gekraagde roodstaart** aangetroffen in het domein Het Rekreatief/Wilrijk (LVS, WS).

Een wijfe **roodborsttapuit** werd op 2 juni gespot in het Park van Eden/Wilrijk (LS).

Een mannetje **beflijster** pleisterde aan de Groenenhoek/Wilrijk op 6 mei (PH).

Een **rietzanger** werd ontdekt op 16 juni in de Hobokense Polder (SW) en in hetzelfde gebied waren zingende **cetti's zangers** op 6 plaatsen te horen (BM, DJ, WM, BM, PP, JS, PB, GB, MM, LSm, FS).

Spotvogel is vermoedelijk geen broedvogel (meer) in het ARDEA werkingsgebied. De waarneming van

Bontbekplevier - Foto: Luc Van Schoor

een zingende vogel langs de Aartse-
laarstraat, Golf Drie Eycken/Edegem
op 26 en 27 mei, betreft waarschijn-
lijk een doortrekker (WVA).

Op 30 mei dook, zoals 2 jaar gele-
den, een hevig zingende **orpheus-
spotvogel** op in een struikzone in
het Park van Eden/Wilrijk. De vogel
werd door ruim 20 waarnemers be-
keken en gefotografeerd en op 2 juni
voor het laatst gezien (RV, MM, LVS,
GB, LS, DJ, KB, KDL en anderen).

Grauwe vliegenvanger was op 2
plaatsen present: Uilenbos/Hove
vanaf 14 mei waargenomen en 1
broedkoppel vastgesteld rond half
juni (LVS, WS, KDL, KB, GB). Op 15
juni werd een adulte vogel waarge-
nomen nabij de van vorig jaar geken-
de broedplaats aan de Groenenhoek
te Aartselaar (KDK)

Er werden 2 waarnemingen van
bonte vliegenvanger ingevoerd: 1
man aan het Hof ter Linden/Edegem
op 5 mei (WVA) en 1 ex in de Hobo-
kense Polder op 19 juli (BP).

De **roek** is in onze regio een door-
trekker in klein aantal, tijdens
voor- en najaar maar ontbrak nog
als zomergast. Daarom is de waar-
neming van 2 ex op 3 juli nabij het
Klaverblad/Wilrijk zeker het vermel-
den waard (BM).

Overvliegende **kruisbekken** waren
op 2 dagen te zien in onze regio :
minimum 3 ex over Polderstad/Ho-
boken op 11 juni (JP) en 1 ex over
Edegem op 30 juni (LJ).

Exoten

Eén koppel **mandarijneend** pleis-
terde op 15 mei in een private tuin in
Buizegem/Edegem (WS).

De **halsbandparkiet** breidt zich als
broedvogel gestadig uit. Ze waren
gedurende de hele periode aanwezig
in het gebied Wilrijk/Kiel – Antwer-
pen met o.a. op 17 juli 's avonds een
verzameling van ca 30 vogels in een
tuin van de Tentoonstellingswijk/Kiel
(BP).

Guy Borremans

Waarnemers

AP	Anita Piessens	KG	Kris Goossenaerts
AV	Anton Veters	LA	Luc Audenaerde
AVL	André Van Langenhove	LH	Lindsey Helsen
AW	Arthur Wuylts	LJ	Leo Janssen
BM	Bert Mertens	LS	Louis Schramme
BP	Bram Piot	LSm	Luk Smets
BV	Bob Verselder	LVS	Luc Van Schoor
CT	Caroline Tas	MH	Marc Hofman
DJ	Danny Jonckheere	MM	Maarten Mortier
DVG	Danny VG	MP	Maarten Platteuw
DVL	Dries Van de Loock	NS	Niels Schild
EDS	Els De Saedeleer	PA	Paul Aendekerk
ES	Eddie Schild	PB	Peter Bastiaensen
FS	Frank Schram	PH	Peter Hofman
FVB	Frie Van Ballaert	RLe	Rudi Leemans
GB	Guy Borremans	RL	Roeland Librecht
GM	Gunther Moens	PP	Peter Pardoens
GV	Gunther Vergauwen	PZA	Plantenwerkgroep Zuidrand Antwerpen
HB	Hugo Benders	RB	Raf Beyers
JC	Johan Claessens	RD	Ronny Deckers
JD	Julien Dua	RV	Robin Vermylen
JG	Johan Giglot	SH	Stéphanie Hannes
JRD	Joris De Raedt	SVB	Steven Van den Bussche
JE	Joris Elst	SW	Senne Willems
JP	Joachim Pintens	TM	Tom Martin
JPo	Jonas Pottier	TV	Toon Verbruggen
JS	Johan Smets	UA	Lesaccount UA F&F2a
JV	Jan Vanwynsberghe	VDS	Veerle De Saedeleer
JVR	Joris Van Reusel	WDW	Walter De Weger
JVV	John Van de Voorde	WM	Wim Mertens
KB	Karel Boey	WS	Wim Stappers
KDK	Kris De Keersmaecker	WVA	Wouter Van Assche
KDL	Kathy Delange	WVG	Wouter Van Gasse
		WvN	Wim Van Nunen
		WVS	Walter Van Spaendonk